

ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU

[M. POIARES MADURO] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 8. septembrī¹

1. Ar diviem 2004. gada 22. aprīļa lēmumiem *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija] adresēja Tiesai jautājumus attiecībā uz to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai [publisko pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai] 29. panta pirmās daļas e) un f) apakšpunktu (OV L 209, 1. lpp.), kas paredz iespēju liegt piedalīties pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā tādiem pakalpojumu sniedzējiem, kas nav izpildījuši saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām un nodokļu samaksu. Tā kā ar šiem diviem lēmumiem uzdotie jautājumi bija identiski, tie ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 30. jūnija rīkojumu tika apvienoti.

I — Fakti, atbilstošās tiesību normas un prejudiciālie jautājumi

2. Itālijā reģistrētas sabiedrības *La Cascina Soc. coop. arl.* (turpmāk tekstā — “*La Cascina*”), *Zilch Srl* (turpmāk tekstā — “*Zilch*”), uzņēmumu pagaidu asociācijas ie-

tvaros, un *le Consorzio G.f.M.* (turpmāk tekstā — “*G.f.M.*”) piedalījās slēgtā un paātrinātā kārtībā veicamā konkursā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai par ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu Itālijas valsts teritorijā izvietotās Aizsardzības ministrijas struktūrās un departamentos, kuru organizēja Aizsardzības ministrija, vienojusies ar Ekonomikas un finanšu ministriju. Uzaicinājums uz konkursu, kas tika sadalīts 16 daļās, tika izsludināts 2002. gada decembrī. Dalības pieteikumu iesniegšanas termiņš bija noteikts 2003. gada 15. janvārī un piedāvājumu iesniegšanas termiņš — 2003. gada 3. marts.

3. Ar 2003. gada 4. decembra lēmumu līgumslēdzēja iestāde no konkursa procedūras izslēdza *La Cascina*, *Zilch* un *G.f.M.* Lietā C-226/04 pagaidu asociācijas vadošais uzņēmums *La Cascina*, kas piedalījās procedūrā, neizpildīja savas saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām darbiniekiem par periodu no 2001. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim. Otrs uzņēmumu asociācijas uzņēmums *Zilch* tika izslēgts ar to pašu lēmumu tāpēc, ka tas nebija samaksājis tam uzliktos nodokļus par dažādiem periodiem laikposmā no 1997. gada līdz 2001. gadam. Lietā C-228/04 tika apgalvots, ka *G.f.M.* ne vienmēr bija pildījis savus pienākumus attiecībā pret *Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli in-*

1 — Oriģinālvaloda — portugāļu.

fortuni sul lavoro (Valsts apdrošināšanas birojs pret negadījumiem darbā, turpmāk tekstā — “INAIL”).

apliecību, no kuras izriet, ka 2003. gada 1. janvārī *Zilch* samaksāja nodokļus, kurus tā bija parādā. Tāpat *Zilch* izvirzīja priekšplānā faktu, ka tā lūdza piemērot likumu, kas paredz nodokļu parādu izlīdzināšanu, un tai tika atļauts veikt maksājumus pa daļām.

4. Lēmums par izslēgšanu tika pieņemts, piemērojot 1995. gada 17. marta Dekrēta-likuma Nr. 157 12. panta d) un e) apakšpunktu, kas aizstāti ar 10. pantu 2000. gada 25. februāra Dekrēta-likumā Nr. 65², kurā noteikts “[...] piedalīties iepirkuma procedūrā tiek liegts kandidātiem, kas neizpilda saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām par darbiniekiem saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem vai tās valsts tiesību aktiem, kurā tie reģistrēti; kas neizpilda saistības attiecībā uz nodokļu un nodevu maksājumiem saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem vai tās valsts tiesību aktiem, kurā tie reģistrēti”.

5. *La Cascina* un *Zilch*, no vienas puses, un *G.f.M.*, no otras puses, lūdza *Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio* atcelt 2003. gada 4. decembra lēmumu par izslēgšanu. *La Cascina* un *G.f.M.* cita starpā uzsvēra, ka tās vienkārši aizkavējās ar maksājumu un tas tika veikts vēlāk. Sabiedrība *Zilch* apstrīdēja paziņojumu, ko līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas komisijai adresēja *Ufficio centrale fiscale* [Centrālais nodokļu birojs] un iesniedza *Ufficio periferico di Messina* [Biroja Mesīnas filiāle] izsniegtu

6. Valsts tiesā līgumslēdzēja iestāde turpretī atzīmēja, ka vēlāka izpilde nenozīmē, ka uzņēmumi, kuri ir prasītāji, izbeidzoties termiņam, kurā tie varēja iesniegt savus pieteikumus dalībai konkursā, proti, 2003. gada 15. janvārī, bija savus pienākumus izpildījuši.

7. Valsts tiesa, kura izskatīja strīdu, konstatēja, ka Dekrēta-likuma Nr. 157/1995 12. panta d) un e) apakšpunkts transponē Itālijas tiesībās Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktu. Atbilstoši direktīvas 29. pantam “[p]iedalīties līgumā var liegt jebkuram pakalpojumu sniedzējam: [...] e) kas nav izpildījis saistības, kuras attiecas uz sociālās apdrošināšanas iemaksām saskaņā ar tiesību aktiem tajā valstī, kurā viņš reģistrēts, vai arī līgumslēdzējas iestādes valstī; f) kas saskaņā ar līgumslēdzējas iestādes valsts tiesību normām nav izpildījis pienākumus, kas saistīti ar nodokļu samaksu; [...] ja līgumslēdzēja iestāde pakalpojumu sniedzējam prasa pierādījumus, ka uz viņu neattiecas neviens no a), b), c), e) vai f) apakšpunktā minētajiem gadījumiem, tā uzskata par pietiekamu pierādījumu: [...] attiecībā uz e) vai f) apakšpunktu — apliecību, ko izsniegusi kompetenta attiecīgās dalībvalsts iestāde”.

2 — Dekrēti publicēti attiecīgi 1995. gada 6. maija *GURI* Nr. 104 un 2000. gada 24. marta *GURI* Nr. 70.

8. Redzot atšķirīgās interpretācijas dažādu Itālijas tiesu taisītajos spriedumos, piemērojot Dekrēta-likuma Nr. 157/1995 12. pantu un uzskatot, ka šis dekrēts bija jāinterpretē, ņemot vērā Direktīvu 92/50, Itālijas tiesa apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus jautājumus:

- “1) Vai iepriekš minētie attiecīgās direktīvas noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, kad likumdevējs izmanto izteikumu “nav izpildījis pienākumus, kas attiecas uz sociālās apdrošināšanas iemaksām saskaņā ar tiesību aktiem tajā valstī, kurā tas reģistrēts, vai arī līgumslēdzēja iestādes valstī” vai “kas saskaņā ar līgumslēdzēja iestādes valsts tiesību normām nav izpildījis pienākumus, kas saistīti ar nodokļu samaksu”, likumdevējs ir paredzējis to attiecināt tikai un vienīgi uz situāciju, kad uzņēmums ir izpildījis šos pienākumus, samaksājot pilnībā un laikā tad, kad beidzas noteiktais termiņš pieteikumu iesniegšanai dalībai konkursā (vai katrā ziņā pirms līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas)?
- 2) Tātad, vai ar Itālijas tiesību normu, ar kuru transponē iepriekš minētos attiecīgās direktīvas noteikumus (proti, 1995. gada 17. marta Dekrēta Nr. 157 12. panta d) un e) apakšpunkts), tiktāl, ciktāl tā, pretēji iepriekš citētajiem Kopienas noteikumiem, tiek atļauts no publiskajiem iepirkumiem izslēgt uzņēmumus, kas “neizpilda pienākumus attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām par darba ņēmējiem saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem vai tās valsts tiesību aktiem, kurā tie reģistrēti”, vai kas “neizpilda pienākumus attiecībā uz nodokļu un nodevu maksājumiem saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem vai tās valsts tiesību aktiem, kurā tie reģistrēti”, ir jāinterpretē tikai attiecībā uz šo pienākumu nepildīšanu — kas pārbaudāma iepriekš minētajā dienā (kad beidzas dalības pieteikumu iesniegšanas termiņš vai tieši pirms (pat provizorisks) līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas), izslēdzot jebkādu vēlākas “atrisināšanas” iespēju?
- 3) Vai var tieši pretēji (ja atbilstoši iepriekš 2. jautājumā norādītajam tiek pieņemts lēmums, ka valsts tiesību norma neatbilst Kopienas noteikuma garam un mērķim) uzskatīt, ka valsts likumdevējam, ņemot vērā tam uzliktos pienākumus, transponējot attiecīgajā direktīvā ietvertos Kopienas noteikumus, ir tiesības paredzēt gadījumus, kad publiskajos iepirkumos atļauts piedalīties uzņēmumiem, kas, lai arī “neizpilda” pienākumus brīdī, kad izbeidzas termiņš dalībai minētajos publiskajos iepirkumos, tomēr pierāda, ka var atrisināt šo situāciju (un ir veikuši darbības, lai to darītu) pirms līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas?
- 4) Un, visbeidzot, ja tiek izlemts, ka 3. jautājumā norādītā interpretācija ir iespējama, tādējādi pieļaujot daudz elastīgāku noteikumu ieviešanu nekā tas būtu iespējams, striktāk interpretējot

Kopienas likumdevēja izmantoto izteicienu, proti, "izpildīt pienākumus", — vai šādi noteikumi ir pretrunā ar tādiem Kopienas pamatprincipiem kā vienlīdzīgas attieksmes pret visiem Savienības pilsoņiem principu vai — attiecībā tikai uz publiskajiem iepirkumiem — vienādu nosacījumu piemērošanas garantiju visiem uzņēmumiem, kas ir pieteikušies piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā."

9. Rakstveida procesā Tiesā lietā iestājās *La Cascina* un *Zilch*, Austrijas un Itālijas valdības, kā arī Eiropas Kopienų Komisija. Tiesas sēde notika 2005. gada 30. jūnijā, kuras laikā *La Cascina*, *Zilch*, *G.f.M.*, *Pedus Service*, Itālijas valdība un Komisija izklāstīja savu viedokli.

10. Vispirms jāatgādina, ka atbilstoši EKL 234. pantam Tiesas jurisdikcijā nav ne interpretēt valstu normatīvos aktus, ne noteikt to atbilstību Kopienų tiesībām³. Līdz ar to iesniedzējtiesas jautājumi ir jāpārformulē. Sniegtās atbildes ļaus iesniedzējtiesai interpretēt valsts tiesību normu, kas nodrošināja transponēšanu, atbilstoši Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktam. Faktiski "prasība interpretēt valsts tiesības atbilstoši Kopienų tiesībām atbilst [EK] līguma sistēmai, jo tā ļauj valsts tiesai savas kompetences

ietvaros nodrošināt pilnīgu Kopienų tiesību efektivitāti, iztiesājot lietu, kas tai jāizskata"⁴. No tā izriet, ka, kaut arī iespējamo kandidātu īpašie izslēgšanas noteikumi, kā to uzsver Komisija savos rakstveida apsvērumos, ir jāparedz valsts tiesībās⁵, šajā gadījumā tomēr būtu jānodrošina, ka valsts tiesai tiek sniegta Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta interpretācija.

11. Pirmais un ceturtais jautājums, izrādās, attiecas uz valsts likumdevēja diskrecionāro varu Direktīvas 92/50 29. panta transponēšanā. Konkrētāk, pirmais jautājums izvirza divus dažādus interpretācijas aspektus. Pirmkārt, valsts tiesai nav skaidrs, kādas sekas rada atšķirīgais formulējums, kuru tā ievēroja starp šīs direktīvas tekstu un tā transponēšanu valsts tiesībās. Otrkārt, valsts tiesa jautā, vai minētā direktīva prasa, lai, izpildot tās

4 — 2004. gada 5. oktobra spriedums lietā C-397/01 *Pfeiffer* (Krājums, I-8835. lpp., 114. punkts). Pienākums sniegt atbilstošu interpretāciju sākumā daļēji balstījās uz EKL 10. pantu; skat. 1984. gada 10. aprīļa sprieduma lietā 14/83 *Von Colson* un *Kamann* (*Recueil*, 1891. lpp.) 26. punktu: "Tomēr ir jāprecizē, ka no direktīvas izrietošie dalībvalstu pienākumi sasniedz rezultātu, kāds paredzēts direktīvā, kā arī dalībvalstu pienākums saskaņā ar Līguma 5. pantu veikt vispārējus vai individuālus pienākumus, lai nodrošinātu šo pienākumu izpildi, ir saistošs visu dalībvalstu iestādēm, tostarp to tiesām, jautājumos, kas ir to kompetencē," un 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-106/89 *Marleasing* (*Recueil*, I-4135. lpp., 8. punkts). Šajā jautājumā skat. Prechal, S. *Directives in EC Law*, 2. izdevums, Oksforda, 2005.

5 — Attiecībā uz Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras (OV L 199, 54. lpp.), ko groza ar Komisijas 2001. gada 13. septembra Direktīvu 2001/78/EK (OV L 285, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva 93/37"), skat. 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-470/99 *Universale-Bau* (*Recueil*, I-11617. lpp.), kura 88. punktā ir noteikts, ka: "no Direktīvas 93/37 nosaukuma un otrā apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir vienkārši koordinēt valsts procedūras būvdarbu valsts līgumu piešķiršanā, kaut arī tā neparedz pilnīgu Kopienų noteikumu sistēmu šajā jautājumā (skat. it īpaši 2001. gada 27. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-285/99 un C-286/99 *Lombardini* un *Mantovani*, *Recueil*, I-9233. lpp., 33. punkts)".

3 — Skat. it īpaši 2003. gada 23. janvāra spriedumu lietā C-57/01 *Makedoniko Metro* un *Mičhaniki* (*Recueil*, I-1091. lpp., 55. punkts un minētā judikatūra).

29. panta e) un f) apakšpunktā minētās saistības, maksājumi tiktu veikti pilnībā un bez kavēšanās. Atbildot uz šiem diviem jautājumiem, būs izmantojami Kopienu tiesību principi, uz kuriem ceturtajā jautājumā atsaucās valsts tiesa. Ar otro un trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas zināt, līdz kuram brīdim uzņēmumam, kas piedalās konkursa procedūrā, ir jāpierāda, ka tas ir izpildījis saistības attiecībā uz nodokļu samaksu un sociālās apdrošināšanas iemaksām. Es secīgi apskatīšu atšķirīgā formulējuma, ko ievēroja valsts tiesa, nozīmi, to, kā būtu jāinterpretē jēdziens “būt izpildījušam savas saistības”, un pēc tam jautājumu par to, līdz kuram brīdim uzņēmumam ļaut iesniegt pierādījumus par minēto saistību izpildi.

II — Analīze

A — Atšķirīgā formulējuma starp Direktīvas 92/50 e un f) apakšpunktu un Itālijas tiesību aktiem nozīme

12. Iesniedzējtiesa ievēroja atšķirīgo formulējumu starp Direktīvas 92/50 tekstu, kas attiecas uz ikvienu uzņēmumu, kas “nav izpildījis saistības” attiecībā uz nodokļu samaksu vai sociālās apdrošināšanas iemaksām, un valsts tiesībās izmantoto izteicienu, kas norāda uz uzņēmumiem, “kas neizpilda”

tās pašas saistības. Saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto, pienākums izpildīt ir plašāks nekā pienākums būt izpildījušam savas saistības. Īpaši valsts tiesa atsauca uz uzņēmuma iespēju izmantot nodokļu iestāžu piedāvāto izlīdzināšanas procedūru, kam varētu būt atpakaļejošs spēks.

13. Pirmkārt, būtu jāatzīmē, ka Direktīvas 92/50 29. pants dod dalībvalstīm iespēju paredzēt tajā uzskaitītos izslēgšanas gadījumus. Tomēr dalībvalstīm nav pienākuma pieņemt šos kvalitātes kritērijus, atlasot piedāvājumus⁶. Itālijas Republika izmantoja šo iespēju, valsts tiesību aktos paredzot, ka uzņēmumiem, kas “neizpilda” savas saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām un nodokļu saistības, var liegt piedalīties iepirkuma procedūrā.

14. Otrkārt, kaut arī iesniedzējtiesa savus argumentus attiecina uz atšķirīgo formulējumu, kuru tā ievēroja starp valsts tiesību normu un Kopienas tiesību aktu, šī atšķirība neliekas nozīmīga. Faktiski direktīva pēc savas definīcijas nosaka rezultātus, kādi jāsasniedz, ļaujot dalībvalstīm brīvi izvēlēties piemērotāko metodi šī mērķa sasniegšanai, kā to paredz EKL 249. pants. Turklāt nepastāv nekāda atšķirība nozīmē starp izteicieniem “izpilda” un “ir izpildījis” liku-

⁶ — Direktīvas 92/50 29. pantā ir noteikts: “var liegt [...]” (mans izcēlums).

mīgās saistības, kas, kā to pamatoti savos rakstiskajos apsvērumos atzīmē Itālijas valdība, vienādi tiek izmantoti Kopienų direktīvās attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumiem, vai šie izteicieni būtu itāļu vai citu valodu versijās⁷.

B — Jēdziens "būt izpildījušam savas saistības" Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta izpratnē

15. Līdz ar to uz pirmo pārformulēto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 92/50 tekstā lietoto izteicienu "būt izpildījušam savas saistības" var interpretēt kā izteicienu ar nozīmi "izpilda savas saistības", kā tas ir minēts Itālijas tiesību normā, kas nodrošināja transponēšanu, jo abiem izteicieniem ir vienāda nozīme.

7 — Attiecībā uz būvdarbu līgumiem Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktam ekvivalenti ir Direktīvas 93/37 24. panta e) un f) apakšpunkts. Šajā pēdējā pantā itāļu valodas versijā tiek lietots izteiciens "che non sia in regola", franču valodas — "qui n'est pas en règle" [kas neizpilda], spāņu valodas "que no esté al corriente", portugāļu valodas — "nāo tenham cumprido", angļu valodas — "has not fulfilled" un vācu valodas — "nicht erfüllt haben". Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/36/EEK, ar ko koodrinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras (OV L 199, 1. lpp.), ko groza ar Direktīvu 2001/78, 20. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktā franču valodas versijā arī tiek izmantots izteiciens "qui n'est pas en règle" [kas neizpilda], savukārt itāļu valodas versijā tiek lietots izteiciens "non abbia adempiuto" un portugāļu valodas versijā — "nāo tenham cumprido". Nozīmīgi ir Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.) 45. panta 2. punkta e) un f) apakšpunkts, jo to mērķis ir vienādot dažādās direktīvās, it īpaši Direktīvā 92/50 un Direktīvā 93/37, spēkā esošos noteikumus. Franču valodas versijā tiek izmantots izteiciens "qui n'est pas en règle" [kas neizpilda], itāļu valodas versijā — "che non sia in regola", spāņu valodas versijā — "que no esté al corriente", portugāļu valodas versijā — "nāo tenham cumprido", angļu valodas versijā — "has not fulfilled" un vācu valodas versijā — "nicht erfüllt haben".

16. Iesniedzējtiesa izvirza trīs saistītus jautājumus attiecībā uz interpretāciju: pirmkārt, novēlota maksājuma ietekme, otrkārt, pārvaldes iestādes atļautās maksājuma veikšanas pa daļām sekas un, treškārt, sekas administratīvā procesa uzsākšanai vai prasībai celšanas tiesā ar mērķi apstrīdēt saistību veikt maksājumus esamību vai apmēru.

1. Novēlota maksājuma ietekme

17. Valsts tiesa jautā, pirmkārt, vai Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkts ir jāinterpretē tā, ka tie prasa veikt saistību maksājumus "pilnībā un bez kavēšanās".

18. *La Cascina* šajā sakarā apgalvo, ka tikai novēlots maksājums vien nevar būt par pamatu izslēgšanai. Prasītāja šajā jautājumā izvirza divus argumentus. Pirmkārt, tā uzskata, ka Direktīvas 92/50 29. pantā minētās saistības attiecībā uz maksājuma veikšanu neattiecas uz pašu maksājumu kā tādu, bet

gan uz visām sagatavošanās darbībām kopumā, lai izpildītu saistības attiecībā uz maksājumu veikšanu. Interpretācija, kas ir tik acīmredzami pretrunā interpretējamās tiesību normas burtam un garam, ir noraidāma.

19. Prasītājas otrais arguments ir nopietnāks. Saskaņā ar tās teikto, no sistēmas viedokļa, tas ir, salīdzinot dažādos izslēgšanas gadījumus, kas uzskaitīti Direktīvas 92/50 29. pantā, būtu absurdi ļaut sabiedrībai, kurai ir ievērojami parādi, piedalīties līgumā, kaut arī tā nav bankrotējusi, neatrodas likvidācijas stadijā, tai tiesa nav iecēlusi administratoru vai tā nav noslēgusi mierizlīgumu ar kreditoriem [minētās direktīvas 29. panta a) un b) apakšpunkts], savukārt liegt piedalīties tajā pašā līgumā sabiedrībai, kurai ir nenozīmīgi parādi, aizbildinoties ar to, ka tā nav laikā izpildījusi savas saistības attiecībā uz nodokļu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājumiem. *La Cascina* no tā secina, ka novēlots maksājums, kas nav tas pats, kas nesamaksa, nevar būt par pamatu izslēgšanai, piemērojot Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktu.

20. Vispirms, ja tā ir taisnība, ka sistēmiska interpretācija bieži vien ļauj Tiesai noskaidrot tiesību normas nozīmi, atzīmēšu, ka prasītājas piedāvātā interpretācija ir pretrunā iepriekš minētā panta formulējumam.

21. Tālāk, ideja, ko aizstāv *La Cascina* par nodevu, nodokļu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu parādu valstij vai valsts organizācijām un parādu citiem kreditoriem ņemšanu vērā kopumā, lai noteiktu pretendenta maksātspēju, ir nepareiza, jo tā pieņem, ka šīs divas parādu kategorijas ir vienādas, kas tā nav šajā gadījumā.

22. Visbeidzot, prasītājas argumenti nevar tikt atbalstīti, jo tie ir pamatoti uz mērķu, kādi ir Direktīvas 92/50 sistēmā esošajiem kvalitātes kritērijiem, atlasot piedāvājumus, kļūdainu vērtējumu. Šajā sakarā Tiesa spriedumā *Holst Italia*⁸ jau atzina, ka "Direktīvas 92/50 VI sadaļas 2. nodaļā noteikto kvalitātes kritēriju, atlasot piedāvājumus, mērķis ir vienīgi definēt noteikumus pretendenta spēju objektīvai novērtēšanai". Tomēr uzņēmēju spējas nav atkarīgas tikai no viņu maksātspējas. Kvalitātes kritēriji, kas piemērojami, atlasot piedāvājumus, ietver kritērijus, kas attiecas uz pretendenta personisko stāvokli, finansiālajām un ekonomiskajām spējām un pat uz tā iemaņām, efektivitāti, pieredzi un uzticamību. Kā pamatoti uzsver Itālijas valdība, Direktīvas 92/50 29. panta mērķis ir vienīgi nodrošināt kandidātu uzticamību⁹.

⁸ — 1999. gada 2. decembra spriedums lietā C-176/98 (*Recueil*, I-8607. lpp., 25. punkts).

⁹ — Šajā sakarā var atsaukties uz ģenerālvokāta Ležē [*Léger*] secinājumiem iepriekš minētajā lietā *Holst Italia*, saskaņā ar kuriem kvalitātes kritēriju mērķis, atlasot piedāvājumus, ir arī līgumslēdzēju iestāžu interešu aizsardzība.

23. Konkrētāk, minētā 29. panta e) un f) apakšpunkts rosina uzņēmumus maksāt nodevas, nodokļus un sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vienlaikus šī tiesību norma ļauj līgumslēdzējai iestādei piešķirt izdevīgus publiskā iepirkuma līgumus tikai uzņēmumiem, kas jau ir samaksājuši šos dažādos nodokļus, lai aizsargātu valsts kā nodokļu iekasētājas intereses.

24. Ir diezgan viegli konstatēt, ka Direktīvas 29/50 29. pantā uzskaitīto izslēgšanas gadījumu mērķis nav tikai nodrošināt, ka attiecīgais pakalpojumu sniedzējs ir maksātspējīgs, kas ir minētās direktīvas 31. panta mērķis, bet drīzāk izvairīties no tā, ka šis pakalpojumu sniedzējs, salīdzinot ar tā konkurentiem, iegūst negodīgas priekšrocības attiecībā uz publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību iegūšanu, neveicot nodokļu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājumus. Tādējādi uzņēmumu, kas nav izpildījuši savas saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksu, nodevu un nodokļu maksājumiem, izslēgšana ir pamatota ar vienlīdzīgu iespēju starp konkurentiem nenodrošināšanas risku, kā rezultātā līgumā varētu piedalīties uzņēmumi, kas neizpilda likumā noteiktās saistības.

25. Vienlīdzīgas attieksmes princips konkurentu starpā ir tiesību aktu attiecībā uz

publiskajiem iepirkumiem¹⁰ pamatā un ļauj nodrošināt visiem iespējamiem konkurentiem, kas piedalās publiskajā iepirkumā, vienādas iespējas, noformējot savu pieteikumu dalībai vai piedāvājumu¹¹. Šis princips ir skaidri formulēts Direktīvas 92/50 3. panta 2. punktā, kas paredz, ka "līgumslēdzējas iestādes nodrošina to, ka pakalpojumu sniedzējus nediskriminē".

26. Tādējādi Direktīvas 92/50 29. pants ir jāinterpretē tā, ka tas uzskaita gadījumus, kādos konkurentus var izslēgt no dalības publiskajā iepirkumā, lai nodrošinātu vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu. Šāda izslēgšana nozīmē, ka ierobežojums tiek uzlikts paralēlam Direktīvas 92/50 mērķim,

10 — 1999. gada 18. novembra spriedums lietā C-275/98 *Unitron Scandinavia* un 3-S (*Recueil*, I-8291. lpp., 31. punkts); 2000. gada 7. decembra spriedums lietā C-94/99 *ARGE* (*Recueil*, I-11037. lpp., 24. punkts); 2000. gada 7. decembra spriedums lietā C-324/98 *Telaustria* un *Telefonadress* (*Recueil*, I-10745. lpp., 61. punkts); 2002. gada 18. jūnija spriedums lietā C-92/00 *HI* (*Recueil*, I-5553. lpp., 45. punkts) un 2003. gada 19. jūnija spriedums lietā C-315/01 *GAT* (*Recueil*, I-6351. lpp., 73. punkts). Attiecībā uz agrāku pastāvīgo judikatūru šajā jautājumā skat. ģenerālvokāta *Ticano* [*Tizzano*] secinājumu 20. un 21. punktu iepriekš minētajā lietā *HI*. Skat. arī Direktīvas 2004/18 otro apsvērumu, kurā ir teikts, ka, "[p]iešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko dalībvalstis noslēdz valsts, reģionālo vai vietējo varas iestāžu un citu publisko tiesību subjektu uzdevumā, jāievēro Līgumā paredzētie principi, konkrēti, brīva preču aprīte, brīva uzņēmējdarbības veikšana un brīva pakalpojumu aprīte, kā arī no tiem izrietošie principi, piemēram, vienādas iespējas, nediskriminēšana, savstarpēja atzišana, proporcionalitāte un pārredzamība".

11 — Attiecībā uz Direktīvu 93/37 skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Universale-Bau*, 93. punkts.

proti, veicināt konkurenci¹². Tomēr šis ierobežojums ir minētās direktīvas sistēmas sastāvdaļa, kuras mērķis ir veicināt konkurenci pakalpojumu sniedzēju starpā tikai ar nosacījumu, ka konkurence tiek nodrošināta, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes principu starp kandidātiem¹³.

maksājumus vēlākā datumā, ko turklāt būtu ļoti grūti pierādīt, bet gan tas, ka šie maksājumi tika reāli veikti noteiktajā termiņā¹⁴. Pakalpojumu sniedzēju atlases procesa nediskriminējošais raksturs var tikt nodrošināts tikai ar objektīvi noteiktiem kritērijiem. Līdz ar to minētā 29. panta e) un f) apakšpunkta piemērošanai ir nepieciešams objektīvi konstatēt, ka attiecīgais uzņēmums ir reāli veicis šajā pantā paredzēto saistību maksājumus.

27. Tā kā konkurenci, kas nav izpildījis savas saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksu vai nodevu un nodokļu maksājumiem, vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšanas nolūkā pret pretendentiem tiek izslēgts, nav nepieciešams nesamaksu nošķirt no novēlota maksājuma. Faktiski, ja uzņēmums varētu atsaukties uz šādu novēlotu maksājumu, lai izvairītos no tā, ka tam tiek liegta dalība līgumā saskaņā ar Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktam, šis tiesību normas piemērošana būtu ievērojami ierobežota. Tomēr pierādījums, ko prasa šī tiesību norma, ir nevis attiecīgā uzņēmuma nodoms veikt likumā paredzēto saistību

2. Sekas parādu atmaksai pa daļām

28. Otrkārt, valsts tiesa jautā par sekām gadījumā, kad pārvaldes iestāde, konstatējot, ka uzņēmums nav izpildījis savas saistības Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta izpratnē, ir atļāvusi veikt maksājumus pa daļām. Šajā sakarā iesniedzējtiesa atsauca uz *Tribunale amministrativo regionale per la Puglia* [Apūlijas Reģionālā administratīvā tiesa] 2004. gada 12. februāra spriedumu Nr. 1114, kurā Dekrēta likuma Nr. 157/1995 12. pants ir interpretēts kā piemērojams ne tikai uzņēmumiem, kas veikuši nelikumīgas darbības, bet arī tiem, kas tās nav veikuši vispār. Savukārt uzņēmums, kuri izmanto izlīdzināšanas procedūru, kas tiem ļauj pagarināt maksājuma termiņus

12 — Šis mērķis ir formulēts Direktīvas 92/50 divdesmitajā apsvērumā, kurā ir teikts, ka "lai novērstu praksi, kas ierobežo konkurenci kopumā, un it īpaši personu ar citu dalībvalstu valsts piederību dalību līgumos, līgumu piešķiršanas procedūras ir jādara pieejamākas pakalpojumu sniedzējiem". Šis mērķis ir formulēts arī šīs direktīvas 13. panta 5. punktā, kas paredz, ka "[u]z konkursu uzaicināto dalībnieku skaitam noteikti ir jābūt pietiekamam, lai nodrošinātu istu konkurenci", un tās pašas direktīvas 27. panta 2. punkta otrajā daļā, saskaņā ar kuru "[u]z konkursu uzaicināto dalībnieku skaitam noteikti ir jābūt pietiekamam, lai nodrošinātu istu konkurenci". Attiecībā uz Direktīvu 93/37 skat. arī 2004. gada 7. oktobra spriedumu lietā C-247/02 *Stitesi* (Krājums, I-9215. lpp., 35. punkts).

13 — Cassia, P. *Contrats publics et principe communautaire d'égalité de traitement*, RTDE, 2002, 413., 420. lpp., kur ir norādīts, ka "Le principe communautaire d'égalité contribue à assurer le développement d'une concurrence effective dans l'attribution et l'exécution des contrats publics" (Kopieņu vienlīdzīgas attieksmes princips palīdz nodrošināt efektīvas konkurenci attīstību valsts līgumu piešķiršanā un izpildē).

14 — Turklāt — kā izriet no Direktīvas 92/50 35. panta 3. punkta pirmās un otrās daļas — sociālās apdrošināšanas iemaksu nodevu un nodokļu periodiskā rakstura dēļ nevar pieņemt, ka oficiālos sarakstos reģistrētie sertifikāta pakalpojumu sniedzēji atbilst direktīvas 29. panta e) un f) apakšpunktos minētajiem kvalitātes kritērijiem, atbilstoši piedāvājumiem.

vai ļauj veikt maksājumus pa daļām, un uzņēmumus, kuri ir uzsākuši administratīvo procesu vai cēlušī prasību tiesā, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums, nevarētu izslēgt saskaņā ar minēto pantu.

izpildījis savas saistības Direktīvas 92/50 29. panta izpratnē¹⁵.

29. Vispirms ir jāatgādina, ka saistību attiecībā uz nodokļu samaksas, kā arī sociālās apdrošināšanas iemaksām apjoms un termiņš katrā ziņā ir noteikti valsts tiesību aktos. Tomēr, ja valsts tiesības interpretē iesniedzējtiesa, tad liekas, ka, ja nodokļu administrācija vai kompetentā iestāde ir piekritusi, ka uzņēmums sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājumus, kas tam jāmaksā, veic pa daļām, pēc tam vairs nevar uzskatīt, ka šis uzņēmums kavē maksājumu.

30. Turklāt, piemērojot Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktu, pierādīšanas pienākums, kā to atgādina Komisija savos rakstiskajos apsvērumos, ir uzņēmumam, kas vēlas piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Uzņēmums, kas ir saņēmis pārvaldes iestādes atļauju veikt sava nodokļu parāda atmaksu pa daļām vai — lietojot iesniedzējtiesas izteicienu — ir noregulējis savu situāciju ar nodokļu administrāciju, saņems šīs pašas iestādes izdotu apliecinību par to, ka tas ir

3. Sekas administratīvā procesa uzsākšanai vai prasības celšanai tiesā

31. Pēdējais iesniedzējtiesas izvirzītais jautājums attiecībā uz Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta interpretāciju ir par gadījumu, kad uzņēmums ir uzsācis administratīvu procesu vai cēlis prasību tiesā par pārvaldes iestādes lēmumu, lai apstrīdētu sociālās apdrošināšanas iemaksu vai nodevu un nodokļu maksājumu, kas tam jāmaksā, apmēru. Šajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka *La Cascina* uzsāka administratīvo procesu ar divām 2002. gada 6. februāra vēstulēm, kas bija adresētas *INAIL*. Iesniedzējtiesa šajā jautājumā piemin *Tribunale amministrativo regionale per l'Umbria* [Umbrijas Reģionālā administratīvā tiesa] 2002. gada 30. novembra spriedumu Nr. 890, kurā tika atzīts, ka tā kā attiecīgais uzņēmums nodokļu saistības apstrīdēja tiesā, tam nevarēja liegt piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, pamatojoties uz to, ka tas neizpildīja savas saistības attiecībā uz nodevu un nodokļu maksājumiem. Tāpat saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto uzskatīja arī *Consiglio di Stato* [Valsts padome]¹⁶.

15 — Ja brīdī, kad uzņēmumam tiek prasīts pierādīt saistību izpildi, pārvaldes iestāde vēl nebūs apstiprinājusi līgumu veikt nodokļu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu parāda atmaksu pa daļām, loģiski, ka šādā gadījumā nevarēs uzskatīt, ka uzņēmums ir izpildījis saistības Direktīvas 92/50 29. panta izpratnē.

16 — Piektās palātas 2003. gada 1. decembra spriedums Nr. 7836. Spriedums pievienots kā 3. pielikums rakstveida apsvērumiem, ko *La Cascina* iesniedza Tiesā.

32. Itālijas valdība savos rakstiskajos apsvērumos uzskatīja, ka pat prasības celšanai tiesā, lai apstrīdētu maksājamo nodevu, nodokļu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājumu apmēru, nevajadzētu būt šķērslim, lai konstatētu, ka attiecīgais uzņēmums nav izpildījis saistības Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta izpratnē. Tomēr tiesas sēdē Itālijas valdība pieļāva, ka, ja prasība tiktu celta pirms lūguma piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, tad tas varētu kavēt uzņēmuma izslēgšanu, ar nosacījumu, ka līgumslēdzēja iestāde ir informēta par celto prasību.

33. Arī Komisija tiesas sēdē ieņēma atšķirīgu nostāju, piedāvājot nošķirt gadījumu, kad prasītāja atsauca uz pašas pieļauto administrācijas kļūdu, no gadījuma, kad nodokļu maksātājs vienkārši lūdz nodokļu administrācijai būt iecietīgai. Atļauja piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā tiktu dota tikai pirmajā gadījumā.

34. Turpretim *La Cascina* un *Zilch* uzsver, ka aizstāvības tiesību, ko aizsargā Itālijas Konstitūcijas 24. pants, ievērošana nozīmē, ka uzņēmumu, kas ir cēlis prasību tiesā vai uzsācis administratīvo procesu, nevar uzskatīt par tādu, kas neizpilda savas nodokļu vai sociālās saistības.

35. Kopienų tiesības, šajā gadījumā Direktīvas 92/50 29. panta e) un

f) apakšpunkts, tikai paredz izslēgt no dalības publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā tādu uzņēmumu, kas nav izpildījis šajā pantā paredzētās saistības. Savukārt valsts tiesībās ir jāparedz apmērs nodevu un nodokļu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājumiem, kurus ir jāveic uzņēmumam, kā arī sekas gadījumā, ja uzņēmums pret pārvaldes iestādi ir uzsācis administratīvo procesu vai cēlis prasību tiesā.

36. Tomēr nevar noliegt, ka prasības celšanai pret nodokļu administrācijas lēmumu var būt atšķirīgas tiesiskas sekas atkarībā no attiecīgajām valsts tiesībām. Tā, piemēram, tas, vai uzsāktajam administratīvajam procesam vai tiesā celtajai prasībai ir vai nav apturoša iedarbība, un nosacījumi, ar kādiem tiesa pieļauj šo apturošo iedarbību, dažādās tiesiskajās sistēmās atšķiras¹⁷. Līdz ar to atšķirīgo valsts tiesību dēļ dažiem uzņēmumiem, kas ir uzsākuši administratīvo procesu vai cēluši prasību tiesā, atļaus piedalīties līgumā, kamēr citiem, kuriem nodokļi tiek piemēroti citā dalībvalstī, tiks liegta dalība tajā pašā līgumā, jo tiks uzskatīts, ka tie neizpilda savas nodokļu un sociālās saistības.

17 — Ja saskaņā ar valsts tiesībām administratīvā procesa uzsākšanai vai prasības celšanai tiesā ir apturoša iedarbība, tad līdz brīdim, kad attiecībā uz šo prasību tiks taisīts galīgais spriedums, būs jāuzskata, ka uzņēmums, kas ir uzsācis šādu administratīvo procesu vai cēlis prasību tiesā, ir izpildījis savas saistības Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta izpratnē. Turpretim, ja valsts tiesības neparedz apturēt saistību izpildi attiecībā uz maksājumu veikšanu, prasītājam, lai atbilstu minētajam pantam, tomēr būs jāizpilda savas saistības attiecībā uz maksājumu veikšanu, pastāvot iespējai par labu prasītājam šo atmaksu veikt vēlāk. Šis shematisks izklāsts, protams, nav izsmelošs; saistību izpilde attiecībā uz maksājumu veikšanu var tikt apturēta, piemēram, arī tad, ja uzņēmums iesniedz garantiju.

37. Tomēr, tā kā administratīvā procesa uzsākšana vai prasības celšana tiesā ir uzskatāma par tiesību izmantošanu, kā automātiskas sekas tam nevar būt prasītājas izslēgšana no dalības visos publiskā iepirkuma līgumos, jo mazāk tāpēc, ka šāda rīcība pati par sevi nevar ietekmēt uzņēmuma uzticamību, kuras noskaidrošana ir Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta mērķis. Uzņēmuma izslēgšana tāpēc, ka tas ir uzsācis administratīvo procesu vai cēlis prasību tiesā, būtu vēl nepiemērotāka, ja administratīvais process vai tiesvedība tiktu izbeigta uzņēmumam par labu, jo tad tā izslēgšanu varētu apstrīdēt, kā rezultātā varētu būt nepieciešams izmaksāt kompensāciju. Noteiktos apstākļos lēmuma par izslēgšanu atcelšana varētu atcelt arī publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

38. Taču, ja administratīvā procesa uzsākšanas vai prasības celšanas gadījumā automātiski būtu jāļauj prasītājam piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, tas radītu risku tam, ka uzņēmumi uzsāktu administratīvo procesu vai celtu prasību tiesā jaunprātīgos nolūkos vai tāpēc, lai iegūtu laiku. Turklāt, ja uzņēmumam pēc uzvaras publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā administratīvais process vai tiesvedība beigtos nelabvēlīgi, tā konkurenti būtu nostādīti nelabvēlīgākā situācijā un nevarētu apstrīdēt publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

39. Kopienu tiesības neparedz izvēlēties vienu no šīm alternatīvām. Faktiski Direktīva 92/50 valstīm piešķir diskrecionāro varu, izvērtējot, vai uzņēmumi, kas ir uzsākuši administratīvo procesu vai cēlušī prasību tiesā, izpilda savas nodokļu saistības. Šo

faktisko situāciju nosaka uzņēmumu, kas vēlas piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, izcelsmes valsts tiesību sistēma, savukārt sekas atļaujas došanai piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā tiek noteiktas atbilstoši līgumslēdzējas iestādes tiesībām, ar nosacījumu, ka tiek nodrošinātas aizstāvības tiesības un vienlīdzīga attieksme pret uzņēmumiem. Tādējādi attiecībā uz visiem iespējamiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras dalībniekiem tiek piemēroti vieni un tie paši noteikumi.

40. Nepieciešamās garantijas aizstāvības tiesību īstenošanai attiecībā uz administratīvā procesa uzsākšanu vai prasības celšanu tiesā ir atkarīgas no valsts tiesībām un tajās noteiktajiem procesuālajiem noteikumiem, kādus piemēro valsts tiesas (kā šajā gadījumā, piemēram, *Consiglio di Stato*), ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Kopienu tiesību pamatprincipi¹⁸.

41. Prasība par vienlīdzīgas attieksmes ievērošanu pret kandidātiem nozīmē, ka uzņēmumu situācija attiecībā uz to izcelsmes valsts tiesībās noteikto nodokļu samaksu ir jānovērtē tādā pašā veidā kā sekas gadījumā, ja tiem tiks atļauts piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Līdz ar to Itālijas tiesību sistēma, kas, it īpaši piemērojot konstitucionālos principus, paredz, ka uzņēmumiem sakarā ar to, ka tie ir uzsākuši administratīvo procesu vai cēlušī prasību tiesā par nodokļu parādu, nevar liegt piedalīties valsts publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķirša-

18 — Skat. 1993. gada 10. novembra spriedumu lietā C-60/92 *Otto* (*Recueil*, I-5683. lpp., 14. punkts).

nas procedūrā, atbilst Kopienu tiesību prasībām, ar nosacījumu, ja vieni un tie paši noteikumi tiek piemēroti attiecībā uz visiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras dalībniekiem, kas ir uzsākuši līdzīgu administratīvo procesu vai cēlušī prasību tiesā citā dalībvalstī.

42. Līdz ar to Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkts nav pretēji tādiem valsts noteikumiem vai valsts noteikumu interpretācijai, saskaņā ar kuru uzņēmums, kas ir uzsācis administratīvo procesu vai cēlis prasību tiesā, līdz brīdim, kad attiecībā uz to ir pieņemts galīgais lēmums, tiek uzskatīts par tādu, kas ir izpildījis savas saistības.

43. Ņemot vērā iepriekš minēto izvērtējumu, uz otro pārformulēto jautājumu ir jāatbild, ka jēdziens “būt izpildījušam savas saistības” Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tā, ka tas prasa, lai attiecīgo saistību maksājumi reāli tiktu veikti valsts tiesībās noteiktajā apmērā un termiņā, un ka tas nav pretējs tādām valsts noteikumiem vai valsts noteikumu interpretācijai, saskaņā ar kuru uzņēmums, kas ir uzsācis administratīvo procesu vai cēlis prasību tiesā, līdz brīdim, kad attiecībā uz to ir pieņemts galīgais lēmums, tiek uzskatīts par tādu, kas ir izpildījis savas saistības.

C — *Termiņš pierādījumu iesniegšanai par kvalitātes kritēriju ievērošanu, atlasot piedāvājumus*

44. Trešais Tiesai iesniegtais jautājums attiecas uz termiņu, kādā uzņēmumiem ir

jāiesniedz pierādījumi par to, ka tie ir izpildījuši Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktā minētos piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus. Vispirms atzīmēšu, ka, kā to apgalvo Austrijas valdība savos rakstiskajos apsvērumos, šai izvērtēšanai ir jānotiek vienā datumā. Izvēlēti *a priori* tādā var būt trīs iespējamie datumi: datums, kurā beidzas termiņš pieteikumu iesniegšanas dalībai, datums, kurā beidzas piedāvājumu iesniegšanas termiņš vai līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas brīdis.

45. Saskaņā ar Komisijas teikto atbilstošajam datumam ir jābūt termiņam, kurā var iesniegt pieteikumu dalībai publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā. Austrijas valdība ļauj pakalpojumu sniedzējam iesniegt pierādījumus nodokļu vai sociālo saistību izpildei līdz piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām. Turpretim *La Cascina* un *Zilch* uzsver, ka uzņēmumam ir jāļauj pierādīt, ka tas ir izpildījis piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus, līdz provizorisks līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai.

46. Ir skaidrs, ka ar Direktīvu 92/50 ieviestā pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanas kārtība sastāv no divām stadijām: pirmkārt, no kandidātu atlases, kuriem tiks ļauts piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, balstoties uz to tehniskajām, finansiālajām spējām un citiem kvalitātes kritērijiem,

un, otrkārt, no iesniegto piedāvājumu atlases, piemērojot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus¹⁹. Šāda līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras sadalīšana divās stadijās ir kopīga visām direktīvām, kas attiecas uz publiskā iepirkuma līgumiem²⁰.

divās atsevišķās stadijās iegūst gan līgumslēdzēja iestāde, kas izvērtēs tikai to uzņēmumu piedāvājumus, kuru spējas ir pierādītas, gan pretendenti, kas pieliks nepieciešamās pūles, lai noformulētu piedāvājumu tikai tad, ja viņu spējas atbildīs līgumslēdzēja iestādes prasībām.

47. Vairākumā gadījumu procedūras konceptuāla sadalīšana divās atsevišķās stadijās atbilst laika sadalījumam starp tām. Tā vispirms līgumslēdzēja iestāde uzaicinās uzņēmējus noteiktā termiņā pieteikties dalībai publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā un iesniegt pierādījumus tam, ka tie ir izpildījuši piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus attiecīgajam līgumam. Pirmās stadijas beigās atlasītajiem pretendentiem tiks noteikts jauns termiņš pilnīgu piedāvājumu iesniegšanai. Visbeidzot, līguma slēgšanas tiesību galīgā piešķiršana notiks, piemērojot iepriekš noteiktos līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus.

49. Ja līgums tiek organizēts šādā veidā, tad uzņēmumi var iesniegt pierādījumus tam, ka tie ir izpildījuši piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus, tikai līdz piedāvājumu iesniegšanas dalībai noteiktā termiņa beigām. Šī termiņa beigu datuma pagarināšanas rezultātā līgumslēdzēja iestāde tiktu kavēta izvērtēt uzņēmumu spējas dalībai līgumā, pirms tās uzsāk detalizētu piedāvājumu izvērtēšanu²¹.

48. No publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras sadalīšanas

50. Tomēr publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra, nepārkāpjot Direktīvu 92/50, var sastāvēt arī tikai no vienas stadijas. Faktiski uzņēmēju atlases kritēriju un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju nodalīšana nenozīmē to, ka šo kritēriju izvērtēšanai vienmēr ir jānotiek dažādos laikos. Iepriekš minētajos spriedumos *Beentjes* un *GAT* tieši pretēji ir atzīts, ka, kaut arī Direktīva 93/36 "neizslēdz, ka pretendentu spēju un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas izvērtēšana var notikt vien-

19 — Iepriekš minētā sprieduma *Beentjes* 15. punktā ir teikts, ka "uzņēmēju spēju izvērtēšana attiecībā uz piešķiramo darbu izpildi un līguma piešķiršana ir divas dažādas darbības valsts līguma piešķiršanas procedūras ietvaros". Skat. arī ģenerālvokāta *Darmona [Darmon]* secinājumu šajā lietā 36. punktu, kurā viņš apgalvo, ka "tādējādi direktīva skaidri nodala uzņēmēja spēju izvērtēšanas kritērijus, kas attiecas uzņēmēja kā tāda īpašībām, un līguma piešķiršanas kritērijus, kas attiecas uz uzņēmēja piedāvāto pakalpojumu īpašībām un darba, ko uzņēmējs piedāvā veikt, īpašībām". Skat. arī iepriekš minētā sprieduma *GAT* 59. punktu.

20 — Sistēma, kas ir kopīga visām direktīvām, kas attiecas uz valsts līgumiem, un ir paredzēta Direktīvā 2004/18. Šīs direktīvas 45. pants vēlreiz uzskaita kvalitātes kritērijus, kurus var attiecināt uz uzņēmējiem-līguma kandidātiem.

21 — Toties līgumslēdzēja iestāde līdz līguma piešķiršanai ir tiesīga konstatēt, ka uzņēmums nav izpildījis piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus.

laicīgi, šīs divas darbības regulē dažādi noteikumi”²². No šīs judikatūras, ko var izmantot arī Direktīvas 92/50 interpretācijā, izriet, ka līgumslēdzēja iestāde ir tiesīga vienlaicīgi izvērtēt gan to, vai kandidāti ir izpildījuši piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus, piešķirot viņiem tiesības piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, gan arī pašus piedāvājumus, ņemot vērā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijus.

51. Šajā sakarā pierādījumi piedāvājumu atlases kvalitātes kritēriju ievērošanu var tikt iesniegti līdz piedāvājumu iesniegšanai noteiktā termiņa beigām. Ja līgumslēdzējai iestādei piedāvājumu atlases kritēriju izpilde un iesniegtie piedāvājumi ir jāizvērtē vienlaicīgi, tad nav lietderīgi noteikt divus atsevišķus termiņus informācijas iesniegšanai, pirmkārt, par piedāvājumu atlases kritēriju ievērošanu un, otrkārt, par iesniegto piedāvājumu. Toties nekādus pierādījumus par piedāvājumu atlases kvalitātes kritēriju ievērošanu nevarēs iesniegt pēc tam, jo jebkādi vēlāki labojumi uzņēmuma lietā pēc šī termiņa beigām nozīmētu vienlīdzīgas attieksmes neievērošanu pret kandidātiem²³.

22 — Iepriekš minētie spriedumi *Beentjes*, 16. punkts, un *GAT*, 60. punkts.

23 — Pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu *Makedoniko Metro* un *Mchaniki*, kurā Direktīva 93/37 ir interpretēta tā, ka tā neiestājas pret to, ka valsts tiesības aizliedz mainīt būvuzņēmēju grupas, kas piedalās būvdarbu valsts līguma piešķiršanas procedūrā, sastāvu pēc piedāvājumu iesniegšanas.

52. Turklāt, ja uzņēmums varētu iesniegt pierādījumus par to, ka viņš ir izpildījis piedāvājumu atlases kritērijus, pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas, divas publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras stadijas sajauktos vienā. Kā šajā sakarā pieminēja Itālijas valdība, tad risks pastāv arī par to, ka uzņēmumi neveiks savu nodokļu saistību izpildi līdz brīdim, kad tie zinās, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra norit viņiem labvēlīgi. Tomēr nebūtu pieņemami, ja uzņēmumi tādējādi izdevumu–ienākumu analizē iekļautu arī nodokļu saistības un nepamatoti novilcinātu savu parādu atmaksu valstij.

53. No iepriekš minētā izriet, ka uz trešo pārformulēto jautājumu ir jāatbild, ka uzņēmumam var ļaut iesniegt pierādījumus par to, ka tas ir izpildījis līgumam piemērojamos piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus līdz pieteikumu iesniegšanas dalībai termiņa beigām, izņemot gadījumus, ja līgumslēdzēja iestāde piedāvājumu atlases kritēriju izpildi un kandidātu piedāvājumus izvērtē vienlaicīgi, jo tad būs piemērojams piedāvājumu iesniegšanai noteiktais termiņš.

III — Secinājumi

54. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz valsts tiesas jautājumiem, ko uzdeva *Tribunale amministrativo regionale del Lazio*, atbildēt šādi:

- 1) Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvā 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanai lietoto izteicienu “būt izpildījušam savas saistības” var interpretēt kā izteicienu ar nozīmi “izpilda savas saistības”, kā tas ir minēts Itālijas tiesību normā, kas nodrošināja transponēšanu, jo abiem izteicieniem ir vienāda nozīme.
- 2) Jēdziens “būt izpildījušam savas saistības” Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tā, ka tas prasa, lai attiecīgo saistību maksājumi reāli tiktu veikti valsts tiesībās noteiktajā apmērā un termiņā, un ka tas nav pretējs tādām valsts noteikumiem vai valsts noteikumu interpretācijai, saskaņā ar kuru uzņēmums, kas ir uzsācis administratīvo procesu vai cēlis prasību tiesā, līdz brīdim, kad attiecībā uz to ir pieņemts galīgais lēmums, tiek uzskatīts par tādu, kas ir izpildījis savas saistības.
- 3) Uzņēmumam var ļaut iesniegt pierādījumus par to, ka tas ir izpildījis līgumam piemērojamos piedāvājumu atlases kvalitātes kritērijus saskaņā ar Direktīvas 92/50 29. panta e) un f) apakšpunktu, līdz pieteikumu iesniegšanas dalībai līgumā termiņa beigām, izņemot gadījumu, ja līgumslēdzēja iestāde piedāvājumu atlases kritēriju ievērošanu un kandidātu piedāvājumu izvērtē vienlaicīgi, jo tad piemērojams būs piedāvājumu iesniegšanai noteiktais termiņš.